

Globalt undervisningsmateriale, dansk

Forløbet undersøger forskellige genrers formidling af temaet arbejdsforhold i tredjeverdenslande. Det kan bruges introducerede i 1.g eller som repetition i 3.g, i så fald vil forløbet blive kortere, da en del teori allerede er læst.

Forløbet er 14 moduler langt, inklusiv forarbejdet til en skriftlig aflevering. De enkelte genrer behandles på omkring 2. moduler hver, det er således muligt at tage genre ud for at forkorte forløbet. Modulerne er 90 minutter lange.

Indhold uddybet

1. modul - introducerende

- eleverne præsenteres for problemstillingen:
<http://www.ulandssekretariatet.dk/content/film>
- Øvelse: hvor er dit tøj produceret? Hvor gammelt er dit tøj?
- 2og2: undersøg hvordan arbejdsforholdene er, der hvor dit tøj er produceret.
- Eleverne kan begynde læsning af værket: Ejersbo "Slangens Vej", som er lang. Den skal bruges i 8. modul.

2.-3. modul - om dokumentar

Kernestof:

- "Blod i mobilen" (2010): <https://filmcentralen.dk/gymnasiet/film/blod-i-mobilen>

Sekundærlitteratur:

- Interview med instruktør af "Blod i mobilen" Frank Piasecki Poulsen på dfi.dk:
<https://www.dfi.dk/omdfi/helvede-pa-jord>
- Fakta og fiktionkoder, kap. i Håndbog til dansk
- Medieanalyse af dokumentarfilm, kap. i Håndbog til dansk

Modulerne bruges på:

- Undersøgelse af, hvordan genren 'dokumentar' formidler temaet arbejdsforhold i tredjeverdenslande: Kom her ind på fagbegreber fra de to kapitler fra Håndbog til dansk. For eksempel fakta og fiktion, filmiske virkemidler, kommunikationssituationen osv.
- I forbindelse med modulet inddrages aktuelle globale problemstillinger, og elevernes bevidsthed om at være globale medborgere øges.

4.-5. modul - sproglig analyse

- argumentationsteori, brug fx kap. i Håndbog til dansk
- appelformer, brug fx kap. i Håndbog til dansk
- <https://www.youtube.com/watch?v=Vlqpe6h6jNc&list=PLszzTrOhGocFI81mKz8fmjHuaFn2jkV5E>
- https://www.youtube.com/watch?v=B-EI22WMr_Q

Filmene kan evt. bruges til flipped classroom

Øvelse 1

Dobbeltcirkeløvelse i argumenttyper: eleverne har som lektier læst om de forskellige argumenttyper. I cirklerne får de til opgave at forklare de forskellige typer og give eksempler på dem. Efter en argumenttype, rykker den ene cirkel et skridt og sådan fortsætter øvelsen.

Øvelse 2:

Eleverne har som lektier læst om Toulmins model. Klassen deles: den ene del skal lave argumenter imod fx børnearbejde og den anden del for. Derefter sættes de sammen og skal diskutere, hvor de skal være opmærksomme på Toulmins model.

Øvelse 3:

Eleverne skal opstille argumenter for og imod, om man fx skal boykotte H&M tøj i forbindelse med temaet 'dårlige arbejdsforhold'. De går sammen med en anden i par, hvor de stiller dem op i kolonner og sammen i makkerskabsgruppen skal de så vælge det skarpeste for og imod argument ud, som de så skriver på tavlen (læreren har lavet 2 kolonner på tavlen)

Herefter øvelser til træning af argumentationsanalyse og retorisk analyse, hvor fokus hele tiden skal være på, hvordan temaet 'arbejdsforhold i tredje verdenslande' formidles

Eleverne kan fx finde argumenter og appellformer i fx artikler eller læserbreve.

Herunder kan man repetere eller præsentere dem for de forskellige avisgenrer, så de kan tage det med i deres fortolkning af artiklerne og læserbreve.

Tekstmateriale til eventuelt brug til argumentationsanalyse og retorisk analyse.

- Mads Staghøj: "En mørk hemmelighed får din mobil til at lyse": <https://www.zetland.dk/historie/seQEBqGX-ae6XddvA-9c7b9>
- "På job med jungleloven" (brochure): <http://www.ulandssekretariatet.dk/sites/default/files/uploads/public/magasin/pdf/uland02-2015.pdf>
- Karin Gaardsted: "Sikkerhed på tekstilfabrikker i Bangladesh": <https://viborg-folkeblad.dk/laeserbrev/Sikkerhed-paa-tekstilfabrikker-i-Bangladesh/artikel/55603>
- Maria Skov Quistgaard: "Vi risikerer at gøre mere skade end gavn" https://www.information.dk/kultur/2007/09/risikerer-goere-mere-skade-gavn?vwo_exp_badges=|30|

6.-7. modul - interaktiv film

Formål: At arbejde med filmanalyse, filmiske virkemidler, filmiske genrer – særligt den interaktive film.

Faglige kompetencer: Filmanalyse, genrekendskab, filmiske virkemidler herunder fakta- og fiktionskoder.

Materiale: Film: The Slum Challenge (spilletid 2.10 min, indlagte spørgsmål forlænger spilletid)
Læsestof: <https://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/filmiske-virkemidler>

Filmgenrer:

Læselektie: <https://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/filmiske-virkemidler>

(dette materiale kan tilgås af alle med et UNI-login). Jeg tænker at virkemidlerne skal visualiseres ved konkrete eksempler – analyser evt. i fællesskab ud fra selvvalgt kortfilm.

- Klassen udarbejder et katalog/wiki, der eksemplificerer et eller flere af de filmiske virkemidler, som eleverne har læst om.
- Definer/undersøg i fællesskab begrebet, interaktivitet: Hvad er interaktivitet? (Til underviseren:
https://materialeplatform.emu.dk/itifolkeskolen/materialeplatform_interaktivitet.pdf)
- Grupperarbejde: Arbejdsspørgsmål til gruppearbejdet:
 - Hvilke filmiske virkemidler skaber interaktivitet?
 - Giver det mere mening at lave en interaktiv film om dette emne end om evt. andre emner?
 - Hvad er formålet med filmen (evt. budskab?)?
 - Står formålet/budskabet tydeligere frem pga filmens interaktivitet.

Produkt:

Filmanalyse: <http://www.slumchallenge.dk/>

I analysen skal eleverne være i stand til at pege på anvendte filmiske virkemidler. Derudover skal de kunne pege på, hvori interaktiviteten består og hvilke filmiske virkemidler, der underbygger interaktiviteten.

8.-9. modul - Litterære tekster

Ejersbo: Slangens Vej

- Jakob Ejersbos Univers, på Systime

Noget opsamlende på alle genre

- Hvilken tekst/genre er bedst til at bevidstgøre jer om arbejdsforhold i udviklingslande?
- Hvorfor?
- Kan litteratur overhovedet bruges til at sætte fokus på globale problemstillinger?

8. modul

Forberedelse:

- Eleverne har læst 2. kapitel af "Ternet Ninja" til timen.
- "Slangens vej" af Jakob Ejersbo er også læst til dette modul (givet for i starten af forløbet, da den er ret lang).
- Læsefokus: *Find mindst 2 passager i teksten, der beskriver Moses og hans handlinger*

Kort intro til uddraget med fx følgende indhold:

- hvem er Matthesen?
- Kender I Quang?
- Hvad kan I huske fra sangen om Quang? [OBS: husk at stille dette spørgsmål før I hører sangen]
- <https://www.youtube.com/watch?v=y3Gw3uc2f24> (sangen om Quang)

- Hvad handler sangen egentlig om?
- Er budskabet tydeligt? Hvor? Hvorfor? Hvorfor ikke?

[her kan man evt. tale om humor. Hvad er sjovt og hvorfor?]

- Står humoren i sangen og teksten i vejen for budskabet, eller hjælper den med at få budskabet frem?

Spørgsmål til Ternet Ninja, Kapitel 2.

- Undersøg hvordan miljøet er beskrevet.
- Hvor foregår handlingen? (Find beviser i teksten)
- Undersøg hvordan de forskellige karakterer er beskrevet. Hvilke følelser skal beskrivelserne vække hos læseren
- Er der humor i dette kapitel? Hvor?
- Hvorfor/hvorfor ikke?

(Vis evt. et uddrag fra filmen og stil samme eller lignende spørgsmål).

- Kan vi lære noget om arbejdsforhold i udviklingslande af denne tekst?
- Er det overhovedet meningen, at vi skal lære noget om arbejdsforhold i udviklingslande af denne tekst?

“Slangens vej”:

Eleverne skal i par skrive et kort resume af teksten.

- Hvem er hovedpersonen?
- Hvem sympatiserer læseren med? Hvorfor? Find eksempler i teksten.
- Diskutér betydningen af brugen af en jeg-fortæller og det at novellen er skrevet i nutid.
- Find en af de barske passager og diskutér hvilken funktion den har i teksten.
- (Spørgsmål til plenum: Hvorfor valgte I lige den passage?)

9. modul

Forberedelse: Til denne lektion har eleverne lyttet til en indlæst “fabel” fra børnenes u-landskalender <http://2017.u-landskalender.dk/lydboeger/>

Den hedder “Guldets forbandelse”

- Hvem er målgruppen for historien “Guldets forbandelse”?
- Hvordan kan man høre det?
- Hvem er afsenderen?
- Hvordan afspejles afsenderen i historiens indhold?
- Hvad er formålet med teksten?
- Hvilke virkemidler bruges til at understøtte formålet med teksten? Find 3 forskellige eksempler.
- Gør det nogen forskel for oplevelsen af teksten, at den bliver læst op?
- Kan vi lære noget om arbejdsforhold i udviklingslande af denne tekst?
- Er det overhovedet meningen, at vi skal lære noget om arbejdsforhold i udviklingslande af denne tekst?

- Har I tænkt mere på “Slangens vej” siden sidst?
- Hvorfor/hvorfor ikke?
- Brainstorm: Hvordan kunne man bedst remediere “Slangens vej”, hvis formålet var at ramme en bredere målgruppe og derved skabe debat? Fremlæg i grupper (efter underviserens humør)

- Kan vi lære noget om arbejdsforhold i udviklingslande af denne tekst?
- Er det overhovedet meningen, at vi skal lære noget om arbejdsforhold i udviklingslande af denne tekst?

- Hvilken af de tre tekster er bedst til at bevidstgøre jer om arbejdsforhold i udviklingslande?
- Hvorfor?
- Kan litteratur overhovedet bruges til at sætte fokus på globale problemstillinger?

10.-13. modul: Formidling og remediering

Digitale produkter: multimodalitet, digital dannelse, remediering + metatekst

Arbejdet med de multimodale programmer skal formidle elevernes viden gennem hele forløbet - evt. kunne eleverne vælge én af de genrer, der er blevet arbejdet med, og formidle deres svar på de tre ovenstående spørgsmål.

Multimodale programmer:

- Blogsprogrammer: Sway: sway.office.com, blogger.com
- Videoprogrammer: Wewideo.com, screencast-o-matic.com

Formidlingen foregår multimodalt for 1) at nå ud over elevernes egen "verden" = deres egen platform + 2) at arbejde med digital dannelse, multimodalitet, remediering og metateksten (del af de skriftlige genrer)

1. Med udgangspunkt i det globale kompetencehjul bruges de forskellige multimodale programmer til at favne 3 ud af de 4 globale kompetencer: Global faglighed, interkulturel dannelse og horisont.
 - Global faglighed: Arbejdet med temaet åbner op for både fagfaglig faglighed og global faglighed (fx FNs verdensmål)
 - Interkulturel dannelse: Både video og blogmediet åbner op for virtuel kommunikation, som kræver, at eleverne forholder sig til deres kommunikation (her kommer metateksten også indirekte ind i billedet), da de skal formidle deres viden (den globale faglighed) i et forum, som (principielt) kan læses af alle i verden - det kræver, at de forstår, at de er globale medborgere, og at de skal se deres produkt med "andres øjne" (= horisontdelen).

Arbejdet med de forskellige multimodale medier kræver digitale kompetencer såsom: Viden om de digitale medier (fx hvad er en blog, og hvordan formulerer jeg bedst muligt et blogindlæg om et givent emne?), evne til at finde vej i informationsstrømmen (sker gennem arbejdet i de andre moduler) og peer-til-peer-samarbejde. Endvidere rummer arbejdet med de digitale medier en remedieringsproces, da eleverne skal omsætte deres viden til en form, som har bestemte rammer. Ligeledes kræver det også at eleverne kan forholde sig metatekstligt til deres produkter jf. den interkulturelle dannelse.

Forslag til lektionsplan - blogmediet:

10.modul:

Introduktion til blogmediet via: <https://indidansk.dk/blog-genretraek> og <https://indidansk.dk/blog-skrive>

Herefter diskuteres modtageraspektet, sproglige virkemidler, subjektiv/objektiv vinkel ud fra fx aktantmodellen eller vinklingshjulet og billedsiden (her kan viden fra nyhedsformidling om forskellige typer billeder (fx arkivbilleder, reportagebilleder osv.) + viden om billedkomposition inddrages). Denne diskussion kan skrives ned som en form for metatekst - og kan evt. afleveres inden 2. lektion går i gang, så læreren kan give feedback på elevernes overvejelser.

11.modul:

Her arbejder eleverne med at udforme deres blogs, hvor de løbende forholder sig til refleksionerne fra 1. lektion. Begge blogprogrammer er meget intuitive, så eleverne skal selv sidde og arbejde med programmet.

Forslag til lektionsplan - videomediet:

12.modul

Eleverne får tid til at prøve videomediet (webvideo er bedst) = lege med mediet.

Herefter diskussion om modtageraspektet, sproglige og filmiske virkemidler, fakta- og fiktionskoder, subjektiv/objektiv vinkel ud fra fx aktantmodellen eller vinklingshjulet, musikkens betydning osv. Denne diskussion kan skrives ned som en form for metatekst - og kan evt. afleveres inden 2. lektion går i gang, så læreren kan give feedback på elevernes overvejelser.

13.modul

Eleverne udarbejder deres video, mens de løbende forholder sig til refleksionerne fra 1. lektion.

Skriftlig aflevering

- Skriftlig aflevering med forarbejde:

Mundtlige forberedelser på modulet

Øvelse nr. 1:

- hver gruppe skal finde tre vinkler på problemstillingen omkring dårlige arbejdsforhold i udviklingslande formulere argumenter for disse. Skrive disse på tavler.
- Rollespilsdebat ud fra ovenstående (karakteriser/skitsér talegenre forud: politisk, informerende, lejlighedstale)
- lytternes/publikums rolle: lyt metabevist og påpeg påstand, belæg og hjemmel

Skriftlig øvelse på modulet

- Skriv tre argumenter for X idet du bygger det op på Toulmins argumentationsmodel.

Skriftlig opgave: Den debatterende artikel

Skriv en debatterende artikel, hvor du med udgangspunkt i debatindlægget "kortsigtet at skære i hjælp til ulande" og debatten under artiklen diskuterer betydningen af gode arbejdsforhold i ulande og forsøger at overbevise din læser om dine synspunkter.

At skrive op imod andre synspunkter er centralt. Overvej derfor:

- *Hvilke stemmer der er på spil, hvilke centrale synspunkter ser/hører vi, og hvad kan vi bruge dem til?*
- *Hvem er modtagerne af disse synspunkter?*
- *Hvordan kan vi positionere os i forhold til disse?*

Mindre skriftlig opgave

Se en kortere film fx <http://www.ulandssekretariatet.dk/content/korte-film>

- Skriv en refleksion på ca. en halv side om filmens emne.

Refleksion er en undersøgelse af en problemstilling på en åben, dialogisk og reflekteret måde, og derved gøre sig selv og sin modtager klogere. Det er overvejelserne om forskellige måder at se et emne på mere end selve argumenterne der er i fokus.

Peer-to-peer refleksion

2og2: kommenter din makkers tekst ud fra nedenstående

Forslag til struktur

- Indled med et personligt og fængende anslag.
 - Vis, at du er til stede i sproget. Forsøg gerne at lege med ordene.
 - Skriv verden frem for din læser. Brug eksempler eller scenisk fremstilling.
 - Bevæg dig naturligt mellem konkret og abstrakt.
 - Reflektér på et højt abstraktionsniveau. Vis at du ved noget om emnet, eller kan finde relevant.
 - viden og vinkler på emnet.
 - Vis, at du tænker og reflekterer undervejs og bliver klogere på dit emne, mens du skriver.
 - Forsøg at lade din reflekterende artikel afspejle en erkendelsesproces.
 - Brug det tilknyttede tekstmateriale som en løftestang til at hæve dig over emnet og eksemplerne.
-
- Forslag til eksempler: Selvoplevede, aktuelle, litterære, historiske, kulturelle.

Ekstra materiale:

Forskellige film om arbejdsforhold: <http://www.ulandssekretariatet.dk/content/film>

Kampagne om at fremme arbejdsforhold:

<http://www.ulandssekretariatet.dk/sites/default/files/uploads/public/magasin/pdf/uland02-2015.pdf>

“Blod i mobilen”

<https://filmcentralen.dk/gymnasiet/undervisning/blod-i-mobilen#.XH-h61NKhN0>

Kort (kedelig/neutral) info fra Børsen:

https://borsen.dk/nyheder/it/artikel/1/201526/iphones_blicher_fremstillet_af_boernearbejdere.html

og fra Berlingske:

<https://www.berlingske.dk/oekonomi/mangel-paa-arbejdskraft-skaber-boernearbejde-i-kina>

Blog om børnearbejde: <http://boernearbejde.bloggersdelight.dk/2017/01/12/de-mange-forskellige-former-for-boernearbejde/>

“Fabler” fra ulandskalenderen om børnearbejde: <http://2017.u-landskalender.dk/lydboeger/>
(Den mest relevante hedder guldets forbandelse)

<http://www.slumchallenge.dk/>

Jakob Ejersbos Univers, på Systime